

Programozás alapjai 2. Hibakeresés, tesztelés madártávlatból

Szeberényi Imre
BME IIT
<szebi@it.bme.hu>

Hibakeresés módszerei

Álmódszerek:

- Erősen nézzük a kódot
- Másokat hibáztatunk
- Jó ötletnek tűnt ...

Valódi módszerek:

- Nyomkövető kiírások
- Debugger használata
- Trace generátor (automatikus)
- Kód analízátor használata

Nyomkövető kiírások

Tanuláskor, egyszerű programok estén:

1. Nyomkövető kiírások a kódban

```
#ifdef DEBUG
std::cout << "Kakukk << std::endl;
#endif
```
2. Saját eszközök, makrók, sablonok

```
#ifdef DEBUG
#define BAJ_VAN_HA_EZ_IGAZ(e) if((e)) { \
std::cout << "" << #e << " Kifejezes IGAZ ebben a sorban: " \
<< __LINE__ << std::endl; }
#endif
```

Tanuláshoz

Utasítások eredménye azonnal:

- C++ interpreter (pl. root, cling)
 - <https://root.cern.ch/cling-brief> Pl:
[cling]\$ #include <iostream>
[cling]\$ std::cout << 100 << std::endl;
100
- Trükkös makrók, sablonok, amikkel kiíratható az utasítás és az eredménye is

_ makró és társai

Nem kell megérteni. Szabad használni.

```
#define _(...) \
std::cout<< #_VA_ARGS_";"<< "//"; _VA_ARGS_

_(std::cout << 100 << std::endl);
std::cout << 100 << std::endl; // 100
```

Ezt használjuk a mintapéldákban is.

Tesztelési követelmények

- Legyen független, és megismételhető
- Legyen áttekinthető és tükrözze a tesztelt kód struktúráját.
- Legyen hordozható és újrafelhasználható.
- Segítsen a teszt írójának a problémára koncentrálni.
- Legyen gyors és automatizálható.
- Gyakran a forrás kód tárolójába (pl. git) való betétel feltétele az ún. unit teszt sikeressége.

Google Test

- Kis méretű, forráskódban elérhető
<http://code.google.com/p/googletest/>
- Platformfüggetlen (WinX, MAC, LINUX, Windows Mobile, MinGW, ...)
- Assertion – alapú
 - success, nonfatal, fatal
- Teszt program:
 - teszt esetek
 - tesztek

Assertion

- Hasonlító függvényeket hívnak
 - Hiba esetén kiírják a hiba helyét, kódját
- ASSERT_*
 - fatális hiba – a program megáll
- EXPECT_*
 - nem fatális hiba – tovább fut

```
ASSERT_EQ(4, 2*2) << "2*2 hiba";
for (int i = 0; i < 10; i++) {
    EXPECT_LT(i-1, 2*i) << "i nem kisebb mint 2*i! i=" << i;
}
```

Egyszerű feltételek

Utasítás	Teljesülnie kell
EXPECT_EQ(<i>expected</i> , <i>actual</i>)	<i>expected</i> == <i>actual</i>
EXPECT_NE(<i>val1</i> , <i>val2</i>)	<i>val1</i> != <i>val2</i>
EXPECT_LT(<i>val1</i> , <i>val2</i>)	<i>val1</i> < <i>val2</i>
EXPECT_LE(<i>val1</i> , <i>val2</i>)	<i>val1</i> <= <i>val2</i>
EXPECT_GT(<i>val1</i> , <i>val2</i>)	<i>val1</i> > <i>val2</i>
EXPECT_GE(<i>val1</i> , <i>val2</i>)	<i>val1</i> >= <i>val2</i>
EXPECT_STREQ(<i>exp_str</i> , <i>act_str</i>)	<i>a két C string azonos</i>
EXPECT_STRNE(<i>str1</i> , <i>str2</i>);	<i>a két C string nem azonos</i>
EXPECT_STRCASEEQ(<i>exp</i> , <i>act</i>);	<i>a két C string azonos (kis/nagy betű az.)</i>
EXPECT_STRCASENE(<i>str1</i> , <i>str2</i>)	<i>a két C string nem azonos (kis/nagy b.)</i>

Egyszerű példa

```
#include "gtest/gtest.h"
#include "sablonjaim.hpp" // mai ora sablonjai

TEST(Sablonjaim, maxInt) {
    EXPECT_EQ(20, max(3,20) << "maximum nem OK!");
}

TEST(Sablonjaim, maxDouble) {
    EXPECT_EQ(4.2, max(4.2, 3.1));
}

// A main automatikusan hozzáadódik
```

Problémák a HSZK-ban

- VS ingyenes változatával nem fordul (tuple par.)
- CB-vel rendben, van de érzékeny a jó lib-re.
 - include
 - win32
 - gtest.lib, gtest_main-mdd.lib (Visual Studio-hoz)
 - libgtestd.a, libgtest_maind.a (CodeBlocs-hoz)
- További beállításokra lehet szükség:
 - Projektfájlban a megfelelő útnév beállítása:
 - CB: Project->Build options->Linker settings, Search directories
 - VS: Project->Properties->C++->General (additional dir), Project->Properties->linker->Input (Additional dep.)

gtest_lite

- A prog2 tárgyhoz készült.
- Lényegében a gtest fontosabb lehetőségeit valósítja meg kompatibilis módon.
- Ronda makrókkal és statikus objektummal operál.
- HF-ben használható ill. **használandó**.
- Csak egyszerű teszteket és
- csak az EXPECT_* alakú ellenőrzéseket támogat.
- Kivételek ellenőrzését is lehetővé teszi.

gtest_lite példa

```
#include "gtest_lite.h"
#include "sablonjaim.h"
int main() {

    TEST(Sablonjaim, maxInt) {
        EXPECT_EQ(20, max(3,20)) << "maximum nem OK!";
    } END

    TEST(Sablonjaim, maxDouble) {
        EXPECT_EQ(4.2, max(4.2, 3.1));
    } END

}
```

Ezekben tér el az eredetitől.

További ellenőrzések

Utasítás	Teljesülnie kell
EXPECT_THROW(statement, excep_type)	adott típust <i>dobnia</i> kell
EXPECT_ANY_THROW(statement)	<i>bármit</i> kell <i>dobnia</i>
EXPECT_NO_THROW(statement)	<i>nem</i> <i>dobhat</i>
EXPECT_PRED_FORMAT1(pred, val1)	pred(val1) == true
EXPECT_PRED_FORMAT2(pred, val1, val2)	pred(val1, val2) == true
EXPECT_FLOAT_EQ(expected, actual)	expected ~== actual
EXPECT_DOUBLE_EQ(expected, actual)	expected ~== actual
EXPECT_NEAR(val1, val2, abs_error)	abs(val1-val2) <= abs_error
SUCCEED()	siker
FAIL(); ADD_FAILURE()	végzetes; nem végzetes
ADD_FAILURE_AT("file_path", line_number);	nem végzetes

Memória kezelés problémái

- Ritkán futó programágakon gyakran:
 - hibás pointer kezelés
 - felszabadítatlan terület
- Hosszan futó program felzabálja a memóriát
 - gép lelassul, mert a tárat diszkre írja (swap)
- Hibás inputra
 - túlcímzés, buffer overflow hiba

Buffer overflow példa

```
...
char buff[6];
bool pass = false;
int main(void) {
    cout << "Jelszo: ";
    cin >> buff;
    if (strcmp(buff, "titok") != 0) {
        cout << "Hibas jelszo" << endl;
    } else {
        cout << "Helyes jelszo" << endl;
        pass = true;
    }
    if (pass) {
        cout << "Hozzaferhet a titokhoz:" << endl;
        printsecret(); // kiírja a titkot
    }
}
```

hosszabb inputra felülíródik

Buffer overflow példa futtatása

```
$ ./bufferover
Jelszo: qwqw
*** Hibas jelszo ***
$ ./bufferover
Jelszo: wqwqwqwqw
*** Hibas jelszo ***
>> Hozzaferhet a titokhoz:
1. Mikor jelentkezik a buffer oveflow hiba?
a) reggel
b) aritmetikai túlcsoordulásakor
c) ha elfogy a memória
d) egy változót (buffert) a program
hosszabban ír, mint annak a mérete
https://git.iik.bme.hu/Prog2/
eloadas_peldak/ea_teszt -> bufferover
```

Mem. kezelés ellenőrzése

- Profi eszközök
 - Fejlesztő környezet által támogatott eszközök
 - cpluspluscheck <http://cpluspluscheck.sourceforge.net/>
 - clang-tidy <http://clang.llvm.org/extra/clang-tidy/>
 - google sanitizers <https://github.com/google/sanitizers/wiki>
 - Külső eszközök
 - Valgrind <http://valgrind.org/>
 - Külső könyvtárak
 - duma <http://duma.sourceforge.net/>
 - memtrace

Statikus analízis példa

```
1 // file: errors.cpp
2 #include <iostream>
3 const int L = 30;
4 char* fnl(int a, int) {
5     char *p = new char[L];
6     #ifdef ALADAR
7         p[L] = 1;
8         delete p;
9     #else
10        delete[] p;
11    #endif
12    return p;
13 }
14
15 int main() {
16     std::cout << *fnl(30, 4) << std::endl;
17 }

```

```
cppcheck errors.cpp
[errors.cpp:12]: (error) Returning/dereferencing 'p'
after it is deallocated / released
Checking errors.cpp: ALADAR...
[errors.cpp:7]: (error) Array 'p[30]' accessed at
index 30, which is out of bounds.
[errors.cpp:8]: (error) Mismatching allocation and
deallocation: p

```

Futás közbeni analízis

```
//file: errors.cpp
g++ -ggdb -fsanitize=address -fno-omit-frame-pointer
errors.cpp
./a.out

```

```
==3884==ERROR: AddressSanitizer: heap-use-after-free ...
#0 0x7f13cd01ecaa in operator delete[](void*) errors.cpp:10
...
#0 0x7f13cd01e6b2 in operator new[](unsigned long) errors.cpp:5

```

SUMMARY: AddressSanitizer: heap-use-after-free errors.cpp:17 main

Futás közbeni analízis /2

SUMMARY: AddressSanitizer: heap-use-after-free errors.cpp:17 main
Shadow bytes around the buggy address:
0x0c067fff9da0: fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa
0x0c067fff9db0: fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa
0x0c067fff9dc0: fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa
0x0c067fff9dd0: fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa
0x0c067fff9de0: fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa
=>0x0c067fff9df0: fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa
0x0c067fff9e00: fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa
0x0c067fff9e10: fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa
0x0c067fff9e20: fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa
0x0c067fff9e30: fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa
0x0c067fff9e40: fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa fa
Shadow byte legend (one shadow byte represents 8 application bytes):

Jelzi az illegális hozzáférés helyét a memóriában.

memtrace

- Preprocesszor segítségével lecseréli a new, és delete hívásokat.
- Így ellenőrizni tudja azok használatát.
- Kanari byte-ok elhelyezésével felszabadításkor ellenőrzi a túlcímzést.
- Program megálláskor az ellenőrzi, hogy minden fel lett-e szabadítva.

memtrace és C++11

- C++11-től a delete kulcsszó nem csak operátorként jelenik meg a nyelvben, hanem osztály deklarációkban a tagfüggvény törzse helyett is szerepelhet. Itt azonban nem szabad lecserélni
- A standard header-ekben gyakran előfordul.
- Alkalmas include sorrenddel a probléma legtöbbször megkerülhető.

memtrace::mem_dump

- Adott címtől kezdődően megadott hosszúsággal kiírja a memória tartalmát a képernyőre.

Pl:

Dump: (addr: 0028FE7E)

0000:* 73 73 73 7a 69 61 20 43 2b 2b 2b 2b 20 2b 20 ssszia C+++++ +